

ANTISTITI VIGILANTISSIMO

PRINCIPI OPTIMO

SACRUM

Reverendissimus atq; Celsissimus Episcopus Princeps
Varmiensis & Sambiensis

JOHANNES STEPHANUS

WYDZGA

Per Anagramma

PETES DIVINAS GAZAS IN UNO

Evolutio

Ad Episcopum - Principem

Summe PETES GAZAS DIVINAS VIR, & IN UNO

Quæ petis illa petis, quæ petis ergo tenes.

Unus enim Dominus fatum solet addere Voto,

Inde cupita capit, qui capienda cupit.

Evolutio

De Episcopo - Principe

DIVINUS Director GAZAS si quæris IN UNO,

is, ANO STEPHANO, Præsule ritè PETES,

Namque consilio Regnum plus ornat, Iberos.

Magus auriferis invidiosus aqvis,

Reverendissimus ac Celsissimus Princeps
ac Dominus

DOMINUS

IOHANNES STEPHANUS
VYDGA,

EPISCOPUS VARMIENSIS
ET SAMBIENSIS

Per Anagramma:

APPROBANTE DEO HACTENUS
AGIS; SENSIM INVISIS SEU
IMPIIS SANUS ES.

Evolutio

AGIS DEO APPROBANTE quævis HACTENUS

Feliciores calculo,

Amorriorum fervet in Te Præsulem,

Largâ quibus prodes manu.

Quin SANUS INVISIS quoque es, SEU crimine

Morum notatis IMPIIS;

Ceu Lux tenebras discutit; sic Sanctitas

Vitæ juvat caliginem.

SENSIM tamen quæ sunt agenda perfici

Scitum nec est, quod est ci

REVERENDISSIME EPISCOPE CEL
SISSE PRINCEPS.

Obsequia mea humilima, quibus
Tux Celsitudini, Principi ac Domi-
no meo Clementissimo, sum obstrictus, sapius me
incitarunt, debitam meditari gratitudinem. Ex
historiis quidem patet, neminem debuisse accede-
re Principes & Reges Persarum, sine donario; Quid verò offeram se-
reno illi vultui, ex cuius lineamentis sæpius fortunæ meæ schemata legi
ac sensi? certè nihil oculis & animo obvenit, quod votorum expletam
avaritiam magis implere possit, quam ipsum & augustissimum & felici-
cissimum nomen JOHANNIS, cuius quia cum festiva acclamatio-
ne, in Te, Clementissime Princeps, derivati memoriam, simulque & Di-
vi Genitoris Majorumque Tuorum Excellentiam Paucis adumbrare
fatago; ea tantum ex limpidissimo obsequiosi cultus rivulo profluere,
facundiamque pro me loquentem constituere credas, subjectissimè
exoro. INSIGNE WYDZGIORUM repræsenterat in parte su-
prema aquilam portantem soleam cum cruce in pede dextro. At-
tende Illustrissime, magnam istam Jovis avem Tibi Episcopo Princi-
pi indigitare, omnino divini Numinis consilium, in primâ istius sangvi-
nis fundatione, apparere, tuturum esse, ut ex hac familia Episcopus &
Princeps, spes magna Parentum, exoriretur. Specialiter verò elucescit
divinæ providentiæ inextinguibilis profunditas, quæ Tuis Proavis
profundo & stupendo ut phico mysterio voluit patefacere, sur-
culum ex stirpe eorum enasciturum, qui Crucem in pectore, Mar-
tem in insigni, ut quæque autem sub unico Diademate, quo Tu jam es
insignitus, possides, beat, nemo dubitabit, quin ad singulare Nu-
minis arbitrium a sint omnia, qui modo velit perpendere, aqvi-
lam

lam insigni involantem, CUM CRUCE & SOLEA, duplicem principatum, Cœlestem & Terestrem, spiritualem & secularem, denotare.

CRUCEM IN SOLEA importare video, Te abolito Crucigerorum immani imperio, futurum esse PRÆSIDEM in humanitate & elementia, quales isti fuerunt in Tyrannicâ atrocitate; hocq; iterum non Marte & bello, sed arte & calamo. Inclusionem verò CRUCIS IN SOLEA patente, significare Martem & Minervam in contubernium esse allectos, hocq; ipso colligendum, jamjam ex fatorum dictatura multa ante secula demandatum esse, quendam ex familiâ Wydziorum Episcopum & Principem simul, eamq; ob causam in Terris Prussiarum, & nullo alio in loco, quam in VARMIA, excellentissimum fortiri effectum debere, quod etiam Imperatorem Romani Imperii, Carolum quartum, movisse credo, ut Varmienses Episcopos, pro Complendo insignis Tui ominoso Mysterio, inter Principes Romani Imperii collocaret, & uti eorum insigne præsentat, gladio donaret.

SUB SOLEA PATENTI & inversa, grave mysterium subesse existimo. CRUX signatura Episcopalis, & quæ de collo suspensa ab omnibus Episcopis geri conspicitur, indicium futuræ æternæ beatitudinis, quid aliud portendit, quam ex stirpe WYDZIORUM secularium per soleam significatarum, oriundum esse talem, qui eis ex temporali hâc ferrea miseria, ad cœlestia patentem transitum parare valeat.

Curatius inquirenti, ubinam avis in illustrissimo Tuorum insigni remansit, potuisset responderi: mutatam esse in Tiaram, in Diadema Episcopale, hoc jam coronæ in insigni præsedet, & cum hoc, nisi gravi iterum mysterio, ortui Tuo velatum, ante annos tot Tribunal cœlicum decrevit; PRÆSIDIO RARUM Prussiarum voluit determinare, itaq; quidem Aquila in insigni, quæ in Tuo animo, alter Phœnix regeneratus, se fixit.

Probavit hoc præteritum interre ubi mortuo Capite Re-

te Regni Poloniae cuncti ad Te, uti Præsidentem Supremum & Patrem Prussiarum, sub umbra alarum Tuarum dulce Patrocinii refrigerium quaerentes, confugiebant. Accuravit hoc tempore Cœlum, ne prius illa fierent, aut procurarentur, quam Te, ad perennitatem natum, solenni ritu Natura consecravit, & ad grande hujus operis Instrumentum WYDZIORUM sanguinem exoptulavit. De quo augustissimo sanguine Regni totius, vel infensissimorum hostium, non nostra requirenda sunt judicia, ex quibus, ominoso consensu unitis, hoc didiceris, WYDZIOS semper, in majorem Tui gloriam, generosum sanguinem ostendisse, propterea etiam nativam huic sanguini notam, summa non mereri tantum, sed & superare.

SANGVIS MARTIUS JOANNIS WYDZGA, divi genitoris, in illustrissimas Cordis Tui fibras concretus, superveniente Salvatoris sanguine illuminatus, jam non præsumit hostes armis vincere, sed divina ambrosia cicurare, impressum tamen virtutum characterem non potuit Natura, sed ipsa DEI providentia sub jugum Episcopi Principis redigere, & quasi Cœlesti hoc sororimonio, quod inter DEOS Dealque melius, quam hic, intercedere non possit, pacificari.

Laudatus DIVUS GENITOR JOANNES WYDZGA, Magister Equitum generosorum Vigilantissimus, in Moschovia & in confinibus Regni contra Rebelles Cossacos & ingruentes, non solum fortiter pugnavit, sed & hoc meruit, quod omnium voces gaudii velut secretum honorem superfundentes per nubes, Palatinatum Russiarum & Leopoldi, quæcum JUDICIORUM TERRESTRIUM & LATOREM & OBSERVATOREM exclamant, everberentur. Quis non miretur divinam providentiam. Tu quidem ejus Illustrissima Progenies, sub vexillo Christi militem agens, Prussis in hac parte felicibus, non jura & Leges condere, ne tamen pereant aut corruant, propositus es Vi-

B gilan-

gilantissimus Custos, & providissimus observator. **ANDREAS WYDZGA** Vexillifer Plocensis: Privilegium Unionis & Concordiæ cum Pruthenis, sub Uladislao Poloniae & Ungariæ Rege, Anno 1436 erexit. Tu cum Pruthenis concordiam sub Serenissimo ac Potentissimo Rege Joanne Casimiro, & inter Eandem S. R. M. & Electorem Brandenburgicum pacem & amicitiam restabilitam procurasti. **STANISLAUS WYDZGA** in bello Wallachico, sub Illustrissimo Mielecki Supremo exercituum Duce, miles eximius post se æternam reliquit nominis gloriam, quæ nullo alio respectu ei collata videtur, nisi ut cum nobili sanguine fama Illustrissimam Tuam Generositatem spargat, teque jam dupliciter coronatum ad astra reponat.

Tui ipsius in Juventute famam memoria noluit obvelare, quando non inter Sybaritarum irritamenta, apud exterarum nationes, in Italia & Gallia, virtutes & apices Divinarum Literarum versando, calamus tractasti, ubi in virili ætate gravissimis Viris & METROPOLI LEOPOLIENSI PRÆPOSITUS constitutus es, ibi non potuit fama increbescere, quin eximiae autoritatis vir clamasset:

Quem virtus simulat, cui verum corde resedit,

Cui pietas plaudet concomitata fide.

Ille mihi merito censendus magnus Aristes,

Atq; illi soli premia jure patent.

Non potuit non mox diffundi nominis Tui celebritas, dum **CANONICUS CRACQUIENSIS ET PLOCENSIS** declaratus es. Ubi Gazophylacium Virtutum Tuarum aperiebatur: cum non minimo desiderio, divini Roris essentiam cordibus D. D. **ULADISLAI & CASIMIRI GLORIOSISSIMÆ MEMORIÆ REGUM CONFERMENTANDAM, CONCIONATOR** per quindecim ferme annos persistens, vocatus es.

TACEBO ABBATIAM ZEZECHOVIENSEM, & quando tandem
suo

suo modo gemmas suas producere cœpit aureas sanguis paternus, dum **THESAURARIUS** proclamabaris Serenissimæ ac gloriosissimæ **REGINÆ POLONIÆ**, in quod quidem ad Tempus consentire Voluit divina providentia, ut ex isto Regio pectore informeris, quomodo Tibi mox regnanti divina gazophylacia, ad quæ à multis seculis eras provetus, servanda essent. Interim subtile sanguinis & innatarum virtutum Tuarum & Majorum fermentum, massam hanc in majus aliquod Regni emolumentum præparare cœpit: ubi Solamen pauperum: **REFERENDARIUS REGNI & SECRETARIUS MAJOR S. R. M.** dictus es. Typus futuræ sequentis dignitatis, quæ Te in **EPISCOPUM LUCEORIENSEM & BRESTENSEM**, ut qui antea desideria & necessitatem Regni, Regiæ Majestati, jam eandem ipsi Monarchæ **DEO** referas, evexit. Tam arduum est Tui nominis Encomium, ut etiam illis, quibus vita est oratio, quo satis extollant, lingua hæreat.

Tandem etiam Divi genitoris nomen **JOANNIS** privilegia gratiarum omnia aperuit. Præcursoris **JOANNIS** Titulum non casus, non ambigua in jactum sortis, sed omen, sed Cœlum Tibi dedit, illi ex solitudine ad cathedram, Tibi quidem non ex simili sorte, sed antegressis Majorum Tuorum Amplitudine dignitatibus tot innumeris ad **INFULAM EPISCOPALEM VARMIIENSEM** via exsplenduit. **JOANNIS** nomen alias vocatur **GRATIOSUM**. Admitte hic ad immortalium Virtutum tuarum lineamenta, umbratilem manum, rudesque digitos. Probas hoc opere, ore, re. Silentio præteream **MELLI FLUAM ELOQUENTIAM**, quæ vacuum omnium corda ad concordiam quasi concatenantur, ferocissimaque tibi devincis. **HUMANITAS, ÆQUITAS, JUSTITIA, TEMPERANTIA & MODESTIA** annuorum Platoniorum, & Catenæ Homericæ commembrationem superant, Nec jam vacat harmonicum concentum & Cœlicam Concordiam tenui adumbrare calamo, quo totum Episcopatum plus quam naturali symmetria, & ei subjectas civitates conservare satagis. **Ruderz Frauenburgensis Domus Episcopalis loquuntur Tuam MUNIFICENTIAM,**

TIAM, & quid magis, omnium pauperrimorum ora, MISERICORDIS-
SIMI SUI Principis GRATIAM & CLEMENTIAM plenis buccis excla-
mare non erubescunt.

Patere Solem, quo aulam Tuam serenasti, humili ingenio adorare,
Paucis multa comprehendam, & obice saltem lingvæ attingam, quid
domi in Residentia agas: quam ingeniosissimè omnium EPISCOPORUM
VARMIIENSIIUM origines, mores, doctrinam & vitam elegantissime
concinnasti. Quomodo præter alia primò Episcopi Varmiensis, postre-
mo Pontificis maximi, Aeneæ Sylvii, ex omnibus libris maxima sedulita-
te dicteria collegisti, & cum summa adstantium admiratione in perpetu-
am Tui memoriam apponere iussisti, sequitur de his omnibus occluso
ore fidissimus testis anticamera Tua, DISCIPLINA DOMESTICA o-
mnium servientium tenebras otii nebulas discutit. Quod si vero L I-
TERARUM & SANCTIMONIAE TUÆ GLORIAM quæro, spirat in te omnium
Virorum gravissimorum ingenium. Viget genius & quantum summi
cælorum principis indulget innocentia, expers labis integritas in Te re-
viviscit. Vive ergo REVERENDISSIME EPISCOPE CELSISSIME PRINCEPS flore
& vige. Dent ulteriorem felicitatem & clementiam, qui animum dede-
runt, cœlites, dent posteriores vitæ annos, qui mentē. Conservent Te, EPI-
SCOPUM - PRINCIPEM, qui te verum Prussiae Præsidem constituerunt. Fiant
omnia pro voto, quem tot vota precantium comitantur. Vive & flo-
re, qui dignus es, ut felicitas, gloria & Virtus in aciem descendant. Vige
tandem, Vive & Flore, & in æternum Vivere ne desine.

*Principi Domino ac Benefactori suo Clementissimo hanc debita Grati-
tudinis statuat submisso animi cultu*

P.

ANDREAS CNÖFFELIUS, S. R. M. & Cel-
sit. S. Medic. Aulicus A. O. R. M. DC. LXXI. ipso
Festo D. JOHANNI BAPT. SACRO.

THORUNII

Typis excudit JOHANNES COEPELIUS, Gymn. Typogr.